

Beschermingsplan Moerasvogels

Zwarte stern (*Chlidonias niger*)

Uiterlijk en gedrag

De zwarte stern is een kleine, voornamelijk donkergrijze stern. Hij broedt in kolonies in moerasgebieden. Het is een zomergast die in april-mei hier aankomt en van juli tot augustus weer wegtrekt.

Leefgebied en voedsel

De zwarte stern is een soort van laagveenmoerassen, moerassen in het rivierengebied, sloten in laagveengrasland en vennen en hoogveen. Hij komt voor bij ondiep water met veel verlandingsvegetaties in de vorm van krabbenscheer, lisdodde, drijvende wortelstokken van gele plomp, algenmaten of schrale heidevegetaties. Hij nestelt bij voorkeur in oude krabbenscheervelden. Bij gebrek daaraan nestelt de soort ook wel op ander drijvend plantenmateriaal, maar dit levert veel slechtere broedresultaten op. Tegenwoordig broedt meer dan 90% van de zwarte sterns in Nederland op kunstmatige nestvlotjes. De soort foerageert boven water, natte ruigten en sloten en in de lucht. Hij leeft van insecten, kleine visjes, regenwormen en soms amfibieën

Verspreiding in Nederland

In het begin van de vorige eeuw was de zwarte stern een gewone broedvogel van laagveensterken, het rivierengebied en in mindere mate van vennen op de zandgronden. Een voorzichtige schatting komt op tenminste 10.000 tot 20.000 broedparen. Al vanaf het begin van de twintigste eeuw is de soort afgenomen. In 1998 waren er nog ca. 1100 broedparen. De belangrijkste gebieden zijn de Hollands-Utrechtse veenplassen, Friesland, de Kop van Overijssel en de Gelderse Poort.

Bedreigingen

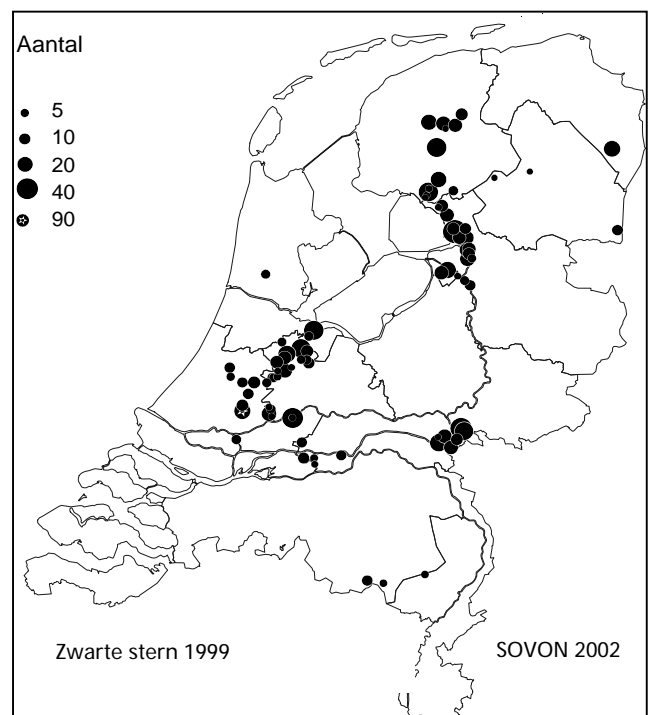
Een belangrijke oorzaak van de achteruitgang van de zwarte stern is het ontbreken van voldoende krabbenscheervelden om nesten te maken. Dit wordt veroorzaakt door de slechte waterkwaliteit door een overmaat aan voedingsstoffen en een onnatuurlijk peilbeheer. Daarnaast is het voedselaanbod op veel plaatsen te weinig divers door de slechte waterkwaliteit. In sloten in het veenweidegebied kan ook te frequente slootschoning een

belemmering zijn voor de groei van waterplantenvegetaties. Ook verstoring door recreanten heeft negatieve effecten.

Beschermingsmaatregelen

Herstel van de waterkwaliteit en een natuurlijk peilbeheer zijn de voornaamste factoren om de zwarte stern te bevorderen. Dit kan met name door te voorkomen dat gebiedsvreemd, zeer voedselrijk water wordt ingelaten in moerasgebieden en door het vasthouden van het gebiedseigen water. Als er voldoende voedselaanbod is, maar te weinig nestgelegenheid kunnen nestvlotjes een tijdelijke oplossing bieden. In veenweidesloten kan minder vaak schonen de groei van krabbenscheer bevorderen. Door een aangepast slootkantenbeheer met een late maaidatum worden de foerageermogelijkheden vergroot.

Beschermingsplan Moerasvogels

Zwarte stern (*Chlidonias niger*)

Waarom zijn soortbeschermingsplannen nodig?

Sommige planten en dieren kunnen in ons land alleen overleven als we onze uiterste best daarvoor doen, door zoveel mogelijk maatregelen te treffen om de soort te behouden.

Daarvoor zijn soortbeschermingsplannen opgesteld. Hierin staat wat er nodig is om de soort in Nederland te laten voortbestaan.

Omdat veel van de soorten niet zo bekend zijn, is voor elke soort een "factsheet" gemaakt, met daarop een samenvatting van de belangrijkste informatie. Naast een beschrijving van de soort, met een foto, is op een kaartje aangegeven waar de soort nog voorkomt. Ook is aangegeven wat de grootste bedreigingen zijn en, misschien nog wel belangrijker, wat de mogelijke oplossingen hiervoor zijn.

De factsheets zijn gemaakt in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ze zijn bedoeld voor iedereen die beroepsmatig te maken heeft met de soorten, maar ook voor andere geïnteresseerden.

Meer weten?

Voor meer informatie over het beschermingsplan Moerasvogels en voor algemene informatie over vogels:

Vogelbescherming Nederland

www.vogelbescherming.nl

www.moerasvogels.nl

tel. 030-6937700

Voor informatie over de verspreiding van vogels in Nederland:

SOVON Vogelonderzoek Nederland

www.sovon.nl

tel. 024-6848111

Voor meer informatie over dit en andere soortbeschermingsplannen:

Website Soortbescherming

www.soortbescherming.nl

Om het Beschermingsplan Moerasvogels te bestellen:

Expertisecentrum van het ministerie van LNV.

Postbus 482

6710 BL Ede

tel. 0318-822500